

Střední odborná MORAVA o.p.s., Řehořova 5, 618 00 Brno

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY
Školní rok 2021/2022

Zpracovala:

PhDr. Martina Báčová, školní metodička prevence

I. Charakteristika školy

Střední odborná škola MORAVA o.p.s. je školou soukromou. Byla založena v roce 1991 a jejím zřizovatelem je Český svaz žen.

Škola má akreditovány 4 studijní obory v denním a dva obory v dálkovém studiu. Ve školním roce 2021/2022 mohou žáci studovat v denním, čtyřletém studiu obory Sociální činnost, kód 75-41-M/01, Veřejnosprávní činnost, kód 68-43-M/01 a Obchodní akademie, kód 63-41-M/02. V dálkovém, pětiletém studiu je otevřen obor Sociální činnost, kód 63-41-M/01. V letošním školním otevíráme 8 tříd denního a 5 tříd dálkového studia.

Naším hlavním cílem je ve škole zajistit bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Klademe důraz na oblast komunikace, rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky a mezi žáky a učiteli. Naši výhodou je, že jsme školou rodinného typu. Nižší počet žáků ve třídách nám umožňuje klást zvýšený důraz na individuální přístup a více komunikovat s žáky, díky čemuž se nám daří minimalizovat rizikového chování již v počátcích.

Na škole v současnosti působí 16 pedagogů, 3 asistenti pedagoga a 3 nepedagogičtí pracovníci. Škola nabízí poradenské služby školní metodičky prevence, výchovné poradkyně a kariérní poradkyně. Poradenští pracovníci splňují kvalifikační požadavky dle vyhlášky č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků. Na řešení problematiky rizikového chování spolu úzce spolupracují školní metodička prevence a výchovná poradkyně. Jejich spolupráce je dobré úrovně, vzájemně se informují o problémech souvisejících s výkonem jejich profese a hledají optimální řešení. Školní metodička prevence a výchovná poradkyně mají ve škole k dispozici samostatnou místnost, ve které vykonávají poradenskou činnost, jednají s žáky a zákonnými zástupci a archivují materiály týkající se poradenské činnosti v uzamykatelných skříňkách.

II. Prevence rizikového chování

Rizikovým chováním rozumíme chování, které má negativní dopad na zdraví, sociální nebo psychické fungování žáka a chování, které ohrožuje jeho sociální okolí. Zejména se jedná o:

- ✓ Interpersonální agresivní chování – agrese, šikana, kyberšikana, rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie.
- ✓ Delikventní chování – vandalismus, krádeže, sprejerství a další trestné činy.
- ✓ Záškoláctví a negativní jevy s ním související.
- ✓ Závislostní chování - užívání návykových látek, netolismus, gambling.
- ✓ Rizikové sportovní aktivity, prevence úrazů, rizikové chování v dopravě.
- ✓ Poruchy příjmu potravy.
- ✓ Negativní působení sekt.
- ✓ Rizikové sexuální chování.

Při realizaci primární prevence vycházíme z metodického doporučení, konkrétně se jedná o Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28, které vymezuje následující typy prevence:

Nespecifická primární prevence – veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, které vedou k dodržování základních společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Specifická primární prevence – aktivity a programy, které jsou zaměřeny na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Jedná se o:

- a) všeobecnou prevenci, která je zaměřena na všechny žáky bez rozdílu,
- b) selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování,
- c) indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

III. Prevence rizikového chování na Střední odborné škole MORAVA o.p.s.

Cílem primární prevence rizikového chování na naší škole je předcházení a minimalizace projevů rizikového chování, formování osobnosti žáků a zvýšení jejich odolnosti vůči rozvoji rizikových forem chování.

Některé preventivní aktivity realizujeme sami v rámci výchovně vzdělávacího procesu, některé zabezpečujeme ve spolupráci s externími partnery.

Na realizaci primární prevence rizikového chování se podílí všichni zaměstnanci školy.

Vymezení kompetencí:

Ředitelka školy

- ✓ jasně formuluje pravidla chování ve škole a vymezuje sankce za jejich porušení – viz školní řád
- ✓ ve spolupráci se školní metodičkou prevence každý měsíc vyhodnocuje „Mapování třídního klimatu, výskyt rizikového chování a školní neúspěšnosti“
- ✓ umožňuje vzdělávání pracovníků školy v oblasti různých forem rizikového chování
- ✓ schvaluje realizaci preventivní aktivity a programů konaných ve škole i mimo ni

Školní metodička prevence

- ✓ ve spolupráci s ředitelkou školy koordinuje preventivní aktivity ve škole
- ✓ ve spolupráci s ředitelkou školy a ostatními pedagogy vybírá vhodné programy pro žáky
- ✓ vypracovává Preventivní program školy a Školní program proti šikanování
- ✓ každý měsíc ve spolupráci s třídními učiteli a ředitelkou školy vyhodnocuje „Mapování třídního klimatu, výskyt rizikového chování a školní neúspěšnosti“
- ✓ pravidelně se vzdělává v problematice prevence rizikového chování
- ✓ poskytuje poradenské služby zaměřené na problematiku rizikového chování žákům, jejich zákonným zástupcům i ostatním pedagogům
- ✓ spolupracuje na realizaci vybraných preventivních aktivit s vhodnými externími partnery

Pedagogičtí pracovníci

- ✓ s žáky ve třídě diskutují o slušném chování, pozitivních mezilidských vztazích a aktivně se podílejí na vytváření pozitivního třídního klimatu
- ✓ třídní učitelé mapují klima a možný výskyt rizikového chování ve třídě, viz „Mapování třídního klimatu, výskyt rizikového chování a školní neúspěšnosti“, svá

zjištění zaznamenávají do předem připraveného formuláře, který odevzdávají školní metodičce prevence

- ✓ podezření na výskyt rizikového chování u žáků ve třídě konzultují se školní metodičkou prevence a ředitelkou školy
- ✓ spolupracují se školní metodičkou prevence při výběru vhodných vzdělávacích aktivit zaměřených na prevenci rizikového chování
- ✓ vzdělávají se v oblasti prevence rizikového chování
- ✓ pedagogové se ve vybraných předmětech aktivně podílejí na vzdělávání v oblasti prevence rizikového chování dle ŠVP (např. v předmětech pedagogika, psychologie, občanský základ, právo, aj.)

Nepedagogičtí pracovníci

- ✓ mají-li podezření na výskyt rizikového chování informují ředitelku školy
- ✓ vedou žáky k osvojování norem slušného chování, podílejí se na tvorbě pozitivního školního klimatu

Hlavní pilíře prevence rizikového chování na Střední odborné škole MORAVA o.p.s.

- ✓ Jsme školou rodinného typu. Nižší počet žáků ve třídách nám umožňuje klást zvýšený důraz na individuální přístup a více komunikovat s žáky, díky čemuž se nám daří minimalizovat některé projevy rizikového chování již v jejich počátcích.
- ✓ K vytváření bezpečného a pozitivního školního prostředí přispívá i cílené mapování – „Mapování třídního klimatu, výskytu rizikového chování a školní neúspěšnosti“
- ✓ Žákům, jejich zákonným zástupcům, ale i pracovníkům školy je k dispozici školní poradenského pracoviště. Prevencí rizikového chování se zabývají školní metodička prevence PhDr. Martina Báčová a výchovná poradkyně PhDr. Zuzana Kandráčová. Poradenské pracovnice mají k dispozici vlastní místnost (kabinet v přízemí školy), kde mohou v diskrétním prostředí poskytovat poradenské služby.
- ✓ Školní metodička prevence má zmapovanou síť externích partnerů, kteří mohou škole, žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogům pomoci při řešení problematiky prevence rizikového chování.
- ✓ Žáci mohou využít schránku důvěry a svoje podezření na výskyt rizikového chování ve školním prostředí sdělit anonymně. Schránka důvěry se nachází v prvním patře školy.

- ✓ Na vytváření bezpečného prostředí se aktivně podílejí všichni zaměstnanci školy – viz vymezení kompetencí.
- ✓ Máme nastavena pravidla chování, která od žáků vyžadujeme a nastaveny sankce, které jim hrozí při jejich porušování – viz školní řád.
- ✓ Ve škole jsou o přestávkách zajištěny pravidelné dohledy.
- ✓ Žáci jsou školní metodičkou prevence průběžně informováni o problematice rizikového chování na informační tabuli v přízemí školy.
- ✓ Žáci se účastní preventivních vzdělávacích akcí zaměřených na problematiku rizikového chování a těmto tématům se věnují i pedagogové ve vybraných předmětech.

IV. Stanovení konkrétních cílů pro školní rok 2021/2022

- ✓ Budeme věnovat zvýšenou pozornost 1. ročníkům. Zaměříme na sledovat utváření nových třídních kolektivů a podchycovat případnou ostrakizaci žáků.
- ✓ Zaměříme se i na začleňování nově příchozích žáků do již utvořených školních kolektivů.
- ✓ Budeme se snažit překonat případné obtíže žáků související s jejich návratem do školy po dlouhodobé distanční výuce.
- ✓ Intenzivně se budeme věnovat prevenci záškoláctví.
- ✓ Třídní učitelé budou pokračovat v mapování – „Mapování třídního klimatu, výskyt rizikového chování a školní neúspěšnosti“.
- ✓ Pracovníci školy budou ředitelku školy nebo školní metodičku prevence neprodleně informovat, zaznamenají-li jakýkoliv výskyt rizikových forem chování ve škole.
- ✓ Školní metodička prevence bude pedagogické pracovníky průběžně seznamovat s aktuální nabídkou besed a exkurzí souvisejících s realizací primární prevence rizikového chování ve škole.
- ✓ Žáci budou informováni o problematice rizikových forem chování, o činnosti krizových, poradenských a preventivních center a o zdravém životním stylu prostřednictvím informační tabule umístěné v přízemí školy; v souladu se ŠVP budou ve vybraných předmětech vzdělávání v oblastech souvisejících s rizikovým chováním; pokud to dovolí epidemiologická situace, zúčastní se preventivních aktivit realizovaných externími partnery ve škole i mimo ni (preventivní programy budeme zařazovat dle nabídky a epidemiologické situace).

- ✓ Individuální práce s žáky a zákonnými zástupci. Školní metodika prevence bude žákům i zákonným zástupcům poskytovat informace související s výskytem rizikových forem chování, nabídne možnosti řešení eventuálních problémů zprostředkuje kontakt s příslušnými institucemi.
- ✓ Školní metodika prevence se bude i nadále účastnit vhodných vzdělávacích akcí týkajících se prevence rizikového chování žáků a dále pak schůzek školních metodiků prevence v Poradenském centru pro drogové a jiné záležitosti (Sládkova 45, Brno).

Realizace preventivních aktivit dle cílových skupin

Cílová skupina žáci:

I. Aktivity v rámci výuky

Témata vztahující se k prevenci rizikového chování se probírají v souladu se ŠVP ve vybraných předmětech:

Téma: Patologické závislosti – vznik, příčiny, průběh, možnosti prevence. Předmět: Psychologie, pedagogika, hygiena a pečovatelské služby, občanský základ. Téma: Právní a etická výchova, právní následky rizikového chování. Předmět: Základy práva, občanský základ. Téma: Zdravý životní styl, duševní hygiena, relaxační techniky, využití volného času. Předmět: Hygiena a pečovatelské služby, pedagogika, psychologie, občanský základ, tělesná výchova. Téma: Rizikové sportovní aktivity, prevence úrazů. Předmět: Tělesná výchova, občanský základ. Téma: Mezilidské vztahy, šikana. Předmět: Psychologie, pedagogika, občanský základ. Téma: Negativní působení sekt. Předmět: Občanský základ. Téma: Xenofobie, rasismus. Předmět: Občanský základ. Základy práva.

II. Aktivity realizované mimo běžnou výuku

1. Vzdělávací programy

- ✓ nabídku vzdělávacích programů budeme průběžně sledovat; účastnit se jich žáci budou pouze v případě pozitivního vývoje pandemie Covid-19

2. Další aktivity realizované školní metodičkou:

- ✓ informuje žáky prostřednictvím třídních učitelů o podobě aktuálního Preventivního programu školy a Školního programu proti šikanování
- ✓ bude sledovat situaci při utváření třídních kolektivů v 1. ročnících a začlenění nově příchozích žáků do kolektivů stávajících
- ✓ poskytne žákům individuální poradenské služby, bude poskytovat kontakty na další poradenská zařízení a navazovat s nimi spolupráci
- ✓ bude s žáky řešit přestupky týkající se školního řádu, které spadají do kompetence ŠMP (ve spolupráci s ředitelkou školy, výchovnou poradkyní a třídními učiteli)
- ✓ bude žáky průběžně informovat o rizikových formách chování, jejich důsledcích a prevenci prostřednictvím informační tabule

Cílová skupina zákonní zástupci:

Školní metodička prevence spolupracuje se zákonnými zástupci:

- ✓ prostřednictvím webu školy je informuje o realizaci primární prevence rizikového chování ve škole – zveřejněny jsou základní dokumenty – Preventivní program školy a Školní program proti šikanování
- ✓ je jim nápomocna při řešení problémů žáků, které spadají do její kompetence, tj. prevence rizikového chování
- ✓ poskytne jim informace o činnosti poradenských, preventivních a krizových zařízení v našem městě a kraji (např. vyhledáním vhodného zařízení, poskytnutí pomoci při sjednání schůzky, aj.)
- ✓ ve spolupráci se třídními učiteli informuje zákonné zástupce o plánované realizaci preventivních aktivitách mimo školu

Cílová skupina pracovníci školy:

Školní metodička prevence spolupracuje s pedagogickými pracovníky školy na realizaci preventivního programu ve škole.

- ✓ seznámí je s aktuálním Preventivním programem školy a Školním programem proti šikanování
- ✓ spolupracuje s nimi na odhalování a řešení rizikových forem chování
- ✓ informuje je o aktuálně řešených problémech, které budou vyžadovat jejich součinnost
- ✓ spolupracuje s nimi při výběru témat, besed a exkurzí souvisejících s realizací primární prevence rizikového chování
- ✓ poskytne metodickou pomoc při začleňování témat souvisejících s realizací primární prevence rizikového chování do výuky

Nepedagogičtí pracovníci sledují chování žáků, případný výskyt patologických jevů nahlásí školní metodičce prevence či ředitelce školy, v případě nutnosti (např. ohrožení zdraví) okamžitě zasáhnou. Školní metodička prevence spolupracuje s nepedagogickými pracovníky při realizaci preventivních aktivit ve škole (organizační záležitosti).

Brno 28. srpna 2021

Ing. Bc. Petra Kalousková
ředitelka

PhDr. Martina Báčová
školní metodička prevence